ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce **M. I.**, zastoupeného JUDr. Annou Doležalovou, MBA, advokátkou se sídlem Plzeň, Jablonského 604/7, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 3. 4. 2013, č. j. 41 Az 20/2012 - 23,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 3. 4. 2013, č. j. 41 Az 20/2012 - 23, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 26. 11. 2012, č. j. OAM-335/ZA-ZA06-ZA04-2012 (dále jen „napadené rozhodnutí“), zamítl žalovaný žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) jako zjevně nedůvodnou s tím, že žalobce neuváděl skutečnosti svědčící pro závěr, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a tohoto zákona. Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou u Krajského soudu v Brně; ten ji rozsudkem ze dne 3. 4. 2013, č. j. 41 Az 20/2012 - 23, zamítl.

V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že po posouzení skutečností, uvedených žalobcem, dospěl k závěru, že ani jedna z podmínek § 12 písm. a) nebo b) zákona o azylu nebyla v jeho případě naplněna. Žalobce uváděl, že měl problémy s náboženskou skupinou *Subotnici*, pro kterou se zavázal rozdávat knihy; to se mu

nepodařilo, a proto jich část vyhodil. V této souvislosti mu členové náboženské skupiny vyhrožovali a byl i napaden neznámými lidmi, přičemž se domnívá, že to byli právě členové této skupiny. Podle krajského soudu obavy žalobce z jednání členů náboženské skupiny, kterým dluží peníze, nesouvisí se žádným z důvodů taxativně vyjmenovaných v § 12 zákona o azylu. I když se žalobce neúspěšně pokusil podat po svém napadení na neznámé osoby trestní oznámení na policii, přičemž toto oznámení nebylo přijato, protože žalobce neznal jména útočníků, nedá se hovořit o tom, že by ukrajinské státní orgány takové jednání podporovaly nebo trpěly. Žalobce si na přístup policie nestěžoval u nadřízených orgánů a nevyhledal pomoc žádných dalších státních orgánů nebo nevládních institucí, i když taková možnost v jeho vlasti existuje. Pouze jednou se obrátil na místní oddělení policie, a když nebyl úspěšný s podáním trestního oznámení, jinou pomoc nehledal a zemi původu opustil. Krajský soud připomněl, že smyslem azylového práva není poskytnout ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; podle jeho názoru chce žalobce na území ČR zůstat a chce si s manželkou a dcerou legalizovat pobyt; na území ČR už žalobce delší dobu pobýval a žije zde jeho bratr, který mu pomáhá, v ČR se mu líbí a dcera zde navštěvuje základní školu. Závěr krajského soudu o snaze o legalizaci pobytu podporuje i to, že žalobce nepožádal o udělení mezinárodní ochrany bezprostředně po svém přicestování koncem roku 2009; podání žádosti až po třech letech svědčí o účelovosti takového postupu. Tvrzení, že o možnosti žádat o udělení mezinárodní ochrany žalobce vůbec nevěděl, považoval krajský soud taktéž za účelové.

Pokud jde o doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, ani tu nelze, dle názoru krajského soudu, poskytnout v případě jakýchkoli, byť intenzivně pociťovaných, obav cizince z návratu do země původu, ale jen v případě taxativně vypočtených zákonných důvodů. Podle krajského soudu nelze žalobcem popisované potíže pod předmětné ustanovení podřadit. Žádnou skutečnost uvedenou v § 14a odst. 2 zákona o azylu žalobce neuváděl a nic z toho mu ani podle krajského soudu nehrozí. Na území Ukrajiny nehrozí žalobci vážná újma, neboť žije na území ČR už dlouhou dobu, přičemž se ho za tu dobu nikdo nepokusil z Ukrajiny kontaktovat a případně mu telefonicky vyhrožovat; nestalo se také, že by byl žalobce fyzicky napaden.

Rozsudek napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, v níž uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b), d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel nesouhlasí s názorem krajského soudu, že jeho potíže se členy sekty *Subotniků* nesouvisí s žádným azylově relevantním důvodem podle § 12 zákona o azylu. Po skutkové stránce uvedl, že pro členy sekty vykonával práci, spočívající v rozvozu náboženských knih. Členové sekty nebyli s jeho prací spokojeni a vyměřili mu „pokutu“ ve výši 10 000 hřiven a povinnost nadále pracovat pro sektu bez nároku na odměnu. Jelikož stěžovatel odmítl sektě zaplatit či pro ni cokoliv dalšího vykonávat, vyhrožovali členové sekty jemu i jeho rodině. V jednom případě byl stěžovatel i fyzicky napaden. Přestože se pokusil vyhledat pomoc u policie, byl odmítnut, neboť nebyl schopen usvědčit konkrétní pachatele.

Žalovaný i krajský soud se snažili vytvořit dojem, že důvodem žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany jsou pouze dluhy. Skutečným důvodem stěžovatelovy žádosti však byla snaha vymanit se z područí vlivné sekty. Ta, pod záminkou fiktivně

vytvořeného „dluhu“, systematicky stěžovatele pronásledovala, neboť s ní odmítl nadále spolupracovat. Důvodem pronásledování tedy nebyly stěžovatelovy dluhy (které byly vytvořeny fiktivně, a proto je nelze ani za dluhy považovat), nýbrž neposlušnost stěžovatele ve vztahu ke členům sekty. Osoby, které si znepřátelí členy sekty, mající v zemi značný vliv, lze podle názoru stěžovatele považovat za sociální skupinu ve smyslu § 12 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel zároveň splňuje i podmínku odůvodněného strachu z pronásledování; přitom odkazuje na čl. 4 odst. 4 a čl. 9 odst. 2 písm. a) směrnice Rady 2004/83/ES, o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). Stěžovatel uvádí, že ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. a) kvalifikační směrnice byl v zemi původu vystaven psychickému a fyzickému násilí, neboť mu bylo opakovaně vyhrožováno (mimo jiné též únosem dcery) a byl též fyzicky napaden.

Původci pronásledování byly sice soukromé osoby; stát původu ovšem nebyl schopen stěžovateli poskytnout efektivní pomoc. Přes stěžovatelovu snahu byly jeho pokusy podat trestní oznámení policií odmítnuty a policie následně informovala členy sekty o jeho nezdařilém pokusu domoci se ochrany. Stěžovatel uvádí, že je velmi pravděpodobné, že samotní policisté byli členy sekty či s ní úzce spolupracovali a právě s ohledem na sociální skupinu, do které stěžovatel v zemi původu spadá, mu odmítli pomoci. Žalovaný i krajský soud kladou stěžovateli k tíži, že se neobrátil na nadřízené orgány; tvrzení o nemožnosti domoci se ochrany před nezákonným jednáním soukromých osob u ukrajinských státních orgánů však nebylo v řízení dostatečně zkoumáno, respektive vyvráceno. Žalovaný odkázal pouze na obecnou Informaci MZV ČR, kterou však nelze považovat za nezávislou. Další důkazy či zprávy ze země původu z různých zdrojů, týkající se například sekty *Subotniků* a její provázaností s policií, si žalovaný neopatřil.

Stejného pochybení se podle stěžovatele dopustili žalovaný i krajský soud při hodnocení podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Stěžovatel se v žalobě dovolával nebezpečí vážné újmy, neboť státní orgány mu v zemi původu neposkytnou dostatečnou ochranu před pronásledováním. Krajský soud toliko uvedl, že pokládá tyto obavy za přehnané, neboť na území ČR je již dlouhou dobu a nikdo ze země původu ho nekontaktoval a nevyhrožoval mu. Tato argumentace je zcela nelogická. Prokázání vážné újmy není podmíněno tím, aby stěžovatelovy potíže pokračovaly i po odchodu ze země původu. Jeho pronásledovatelé sice nezjistili místo jeho pobytu, to však neznamená, že tak nebudou moci učinit na Ukrajině.

Stěžovatel konečně namítl nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu pro nedostatek důvodů, neboť krajský soud nevypořádal jeho námitku o nemožnosti využití institutu vnitřního přesídlení a dále námitku, že na zjištěný skutkový stav byl nesprávně aplikován § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu. Stěžovatel uzavírá, že jeho žalobní námitky krajský soud nevypořádal buď vůbec, nebo pouze převzal argumentaci žalovaného.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se zcela ztotožňuje s rozsudkem krajského soudu, popírá oprávněnost kasační stížnosti a navrhuje její zamítnutí.

Po shledání přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou, zda stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je tedy přijatelná ve smyslu § 104a s. ř. s. Vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany se zdejší soud podrobně věnoval v řadě svých rozhodnutí, například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, případně v usnesení ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 – 57, dostupném z www.nssoud.cz. V rozhodnutí posledně zmiňovaném dospěl k závěru, že *„případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.“* Současně však *„[i]nstitut nepřijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. nelze vykládat tak, že není důvodu považovat za přijatelnou kasační stížnost opřenou o – per se důvodné – námitky proti procesnímu pochybení krajského soudu, jestliže podle obsahu spisu lze s vysokou mírou pravděpodobnosti mít za to, že i kdyby k tomuto procesnímu pochybení nedošlo, rozhodnutí ve stěžovatelově věci by nebylo pro něho příznivější.“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2007, č. j. 2 Azs 137/2006 – 67, publikovaný pod č. 1219/2007 Sb. NSS). Právě takové pochybení Nejvyšší správní soud zjistil v daném případě; krajský soud totiž nesprávně vyložil a aplikoval institut doplňkové ochrany.

Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud se nejprve z povahy věci zabýval posouzením námitek stěžovatele, vztahujících se k nepřezkoumatelnosti rozsudku pro nedostatek důvodů. Stěžovatel namítá, že krajský soud řádně neposoudil žalobní námitku o nemožnosti využití institutu vnitřního přesídlení a dále námitku, že žalovaný na zjištěný skutkový stav nesprávně aplikoval § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu. Tento názor Nejvyšší správní soud nesdílí. Ačkoliv krajský soud skutečně výslovně nereagoval na argumentaci stěžovatele o nemožnosti nalezení účinné ochrany v jiných částech země původu, jednalo se pouze o jeden z argumentů podporující žalobní bod, dle kterého byl stěžovatel pronásledován členy náboženského společenství. Krajský soud se touto námitkou zabýval a uvedl, proč má za to, že stěžovatelovy potíže nesouvisely s žádným z azylově relevantních důvodů podle § 12 zákona o azylu. Odůvodnění napadeného rozsudku v tomto směru splňuje požadavky kladené na přezkoumatelnost soudního rozhodnutí. Nevypořádání se s dílčím argumentem stěžovatele totiž nutně nemusí vést k nepřezkoumatelnosti soudního rozhodnutí. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008 - 130, *„[p]řestože je třeba na povinnosti dostatečného odůvodnění rozhodnutí z hlediska ústavních principů důsledně trvat, nemůže být chápána zcela dogmaticky. Rozsah této povinnosti se totiž může měnit podle povahy rozhodnutí a musí být posuzován ve světle okolností každého jednotlivého případu. Zároveň tento závazek nemůže být*

chápán tak, že vyžaduje za všech okolností podrobnou odpověď na každý jednotlivý argument účastníka". Obdobně se z rozsudku zdejšího soudu ze dne 25. 3. 2010, č. j. 5 Afs 25/2009 – 98, publikovaného pod č. 2070/2010 Sb. NSS, podává, že *„[s]oud, který se vypořádává s (...) argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publikovaný pod č. 689/2005 Sb. NSS). Na druhou stranu podle ustálené judikatury nelze povinnost soudu řádně odůvodnit rozhodnutí chápat tak, že musí být na každý argument strany podrobně reagováno*".

Pokud je nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spatřována i v tom, že krajský soud výslovně nereagoval na námitku, dle které byl na zjištěný skutkový stav nesprávně aplikován § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, ani zde nelze kasační stížnosti přisvědčit. Podle tohoto ustanovení platí, že *žádost o udělení mezinárodní ochrany se zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.* Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 – 107, publikovaného pod č. 2289/2011 Sb. NSS, platí, že *„[ž]ádost o poskytnutí mezinárodní ochrany posuzuje správní orgán na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, a to z hlediska všech zákonných forem této ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují. Zamítnout žádost podle § 16 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, může správní orgán jen tehdy, nepřichází-li v úvahu žádná z takovýchto forem mezinárodní ochrany; tento závěr musí v rozhodnutí odůvodnit.*" Žalovaný těmto požadavkům dostál, neboť v napadeném rozhodnutí posuzoval všechny zákonné formy mezinárodní ochrany. Stěžovatel své žalobní body směřoval výslovně do toho, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12, respektive pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Těmito žalobními body se krajský soud zabýval a dospěl k závěru, že stěžovatel podmínky pro udělení azylu ani pro udělení doplňkové ochrany nesplňuje. Je pravdou, že následně krajský soud nepřipojil dovětek o tom, že byly splněny podmínky pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, nicméně považovat rozsudek jen z tohoto důvodu za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů by bylo nepřípustně formalistické. Ostatně tato námitka byla stěžovatelem v žalobě uplatněna pouze obecně; stěžovatel například nenamítal žádné konkrétní procesní pochybení žalovaného, apod.

Není též pravdou, že by se krajský soud či žalovaný pokoušeli navodit představu, že stěžovatelovy potíže jsou spojeny toliko s tím, že dlužil peníze členům náboženského společenství. Žalovaný v napadeném rozhodnutí popsal výpověď stěžovatele a z těchto skutkových zjištění vycházel; jednoznačně zde uvedl, že důvodem potíží stěžovatele se členy náboženského společenství byla snaha těchto členů donutit ho bezplatně vykonávat pracovní činnost. Krajský soud vycházel ze zjištění žalovaného, rovněž však z toho, co uvedl stěžovatel v žalobě; zde stěžovatel uvedl, že měl potíže s osobami, kterým dluží peníze. Krajskému soudu proto nelze vytýkat, že vycházel z toho, co stěžovatel sám uvedl.

Stěžovatel tvrdil, že původci jeho pronásledování byly soukromé osoby, přičemž stát původu mu nebyl schopen poskytnout efektivní pomoc. K problematice vyhrožování ze strany soukromé osoby odkazuje Nejvyšší správní soud například na svůj rozsudek ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, z něhož se podává, že *„skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího*

důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999, o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny." Obdobně se touto problematikou zdejší soud zabýval též v rozsudcích ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 – 51 a ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 – 49. Krajský soud tuto otázku posoudil zcela v intencích judikatury Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel tvrdil, že v řízení před žalovaným nebyla dostatečně prokázána možnost domoci se ochrany před nezákonným jednáním soukromých osob u ukrajinských státních orgánů. Této námitce ovšem nelze přisvědčit, neboť ve správním spise je založena Informace MZV ze dne 19. 1. 2010, která se danou problematikou zabývá. Pokud nyní stěžovatel tvrdí, že tuto zprávu nepovažuje za nezávislou, nelze než konstatovat, že jde o tvrzení, které neuplatnil ani v řízení před žalovaným ani před krajským soudem, ač tak učinit mohl; z toho důvodu se jím Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 5 s. ř. s. nemohl zabývat. Stěžovatel namítal i to, že si žalovaný měl opatřit další zprávy z jiných zdrojů, ohledně postavení náboženského společenství *Subotnici* a jeho propojení na orgány policie. Nejvyšší správní soud má nicméně za to, že opatření těchto informací bylo nadbytečné, neboť ve správním řízení bylo zjištěno, že stěžovatel neměl s náboženským společenstvím potíže z důvodů náboženských, nýbrž jakožto se soukromou osobou; jeho potíže byly tedy ryze osobního rázu. Ve správním řízení pak stěžovatel ani ničeho konkrétního netvrdil o propojení náboženského společenství s policií; jeho úvahy zůstaly na úrovni domněnek a spekulací, ač břemeno tvrzení azylově relevantních důvodů leželo především na něm (viz například rozsudek zdejšího soudu ze dne 16. 9. 2005, č. j. 6 Azs 224/2004 – 37). Na tomto místě lze odkázat i na závěry uvedené v rozsudku zdejšího soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, dle kterého *„absence tvrzení azylově relevantních skutečností ze strany žadatele o azyl může být jen stěží nahrazována zjištěními správním orgánem jinak získanými (...) Pokud však žadatel o azyl žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů vystaven není (resp. nemůže mít z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach), nebo takové skutečnosti ani netvrdí, pak přes skutečnost, že pochází ze země, která je (...) problematická, nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu.*" V kasační stížnosti pak stěžovatel otázku propojení náboženského společenství s policií podrobněji rozvedl; tyto argumenty ale považuje Nejvyšší správní soud za spekulativní a účelové, a to právě pro způsob, jakým byly uplatněny. Obdobně Nejvyšší správní soud nazírá i na stížnostní tvrzení, že stěžovatel, jakožto osoba, která si znepřátelila vlivnou sektu na Ukrajině, tvoří součást sociální skupiny osob, které mají ve vlasti shodné potíže. Uvedenou námitku je třeba navíc vyhodnotit jako nepřípustnou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť stěžovatel v žalobě ničeho netvrdil o tom, že by byl pronásledován pro příslušnost k určité sociální skupině podle § 12 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, ač tak bezesporu učinit mohl. Stejně tak se zdejší soud nemohl zabývat námitkami týkajícími se čl. 4 odst. 4 a čl. 9 odst. 2 písm. a) kvalifikační směrnice, neboť se opět jedná o námitky nepřípustné podle § 104 odst. 4 s. ř. s.

Konečně stěžovatel nesouhlasil se závěry krajského soudu, kterými odůvodnil názor, že u stěžovatele nejsou splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Závěry krajského soudu považuje stěžovatel za nelogické. Tvrdí, že prokázání vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu není podmíněno tím, aby jeho potíže pokračovaly i po odchodu ze země původu v zemi, v níž žádá o udělení

mezinárodní ochrany. S tímto názorem Nejvyšší správní soud souhlasí. Je třeba připomenout, že stěžovatel v žalobě tvrdil, že má velké obavy z návratu do vlasti, neboť by byl vystaven stejnému teroru, kterému byl vystaven v době odchodu, a že policie a ostatní orgány státní správy mu nebudou schopny zajistit bezproblémový návrat a ochranu. Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že stěžovatel neuváděl skutečnosti, které by odpovídaly § 14a odst. 2 zákona o azylu (aniž by ovšem tento závěr jakkoli blíže rozvedl) a doplnil, že stěžovatelovy obavy pokládá za přehnané, neboť, po celou dobu, co se nachází na území ČR, ho ze země původu nikdo nekontaktoval a nevyhrožoval mu, ani ho fyzicky nenapadl. Posledně vyslovený závěr krajského soudu nelze akceptovat, neboť svědčí o nepochopení institutu doplňkové ochrany a jeho účelu. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 3. 3. 2004, č. j. 2 Azs 12/2004 – 40 (publikovaném pod č. 260/2004 Sb. NSS) uvedl, že *„[p]odmínky pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a překážky vycestování podle ustanovení § 91 téhož zákona je nutno posuzovat samostatně. Udělení azylu podle ustanovení § 12 tohoto zákona je vázáno na objektivní přítomnost pronásledování jako skutečnosti definované v § 2 odst. 6 citovaného zákona nebo na odůvodněný strach z této skutečnosti, a to v obou případech v době podání žádosti o azyl, tedy zpravidla v době bezprostředně následující po odchodu ze země původu. Překážka vycestování se naopak vztahuje k objektivním hrozbám po případném návratu žadatele o azyl do země původu, tedy k částečně jiným skutečnostem nastávajícím v odlišném čase.“* (tento právní názor je plně použitelný i přesto, že právní úprava překážek vycestování podle § 91 zákona o azylu byla s účinností od 1. 9. 2006 nahrazena institutem doplňkové ochrany podle § 14a tohoto zákona, při zachování stávající podstaty tohoto institutu - viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 – 69). Z uvedeného je zřejmé, že naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany se váže k okamžiku návratu do vlasti a skutečnostem, které mohou v souvislosti s tím nastat; není tedy rozhodující, co činily, respektive nečinily osoby, kterých se stěžovatel obává, v době jeho pobytu mimo zemi původu. Krajský soud byl povinen vyhodnotit skutková tvrzení stěžovatele výlučně ve vztahu k tomu, zda pro případ jeho návratu do vlasti představují skutečné, aktuální nebezpečí vážné újmy, ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, a zda tedy jsou naplněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a tohoto zákona. Krajský soud v tomto směru pochybil, neboť při hodnocení podmínek pro udělení doplňkové ochrany přihlížel i ke skutečnostem, které se neváží k době možného návratu žadatele o mezinárodní ochranu, nýbrž k době jeho pobývání na území ČR a ve vztahu k tomu, co se na území ČR (ne)odehrálo. I když stěžovatel spojuje své obavy do minulosti i do budoucnosti se stejnými skutečnostmi, nelze takto nepřípustně zaměňovat či směšovat podmínky pro udělení azylu podle § 12 a pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu a jejich odlišné časové ukotvení.

Pouze pro úplnost, pro potřeby dalšího řízení před krajským soudem, je vhodné poukázat na názor vyslovený v rozsudku zdejšího soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57, z něhož se podává, že *„nestátní subjekty (soukromé osoby) mohou být původci jak pronásledování ve vztahu k osobám majícím nárok na udělení azylu, tak vážné újmy ve vztahu k osobám s nárokem na doplňkovou ochranu.“* Jinak řečeno, soukromé osoby mohou být původci jak pronásledování (§ 12 zákona o azylu), tak vážné újmy (§ 14a zákona o azylu). Citovaný rozsudek pak dále dodává, že *„pro posouzení, zda je ochrana před vážnou újmou ze strany státu, kam má být žadatel navrácen, dostatečná, se uplatní výkladové pravidlo čl. 7 odst. 2 směrnice Rady 2004/83/ES, podle něhož se má zpravidla za to, že ochrana je*

poskytována, jestliže stát, či strany nebo organizace ovládající stát učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup." Současně ovšem platí, že ustálená judikatura zdejšího soudu k § 14a zákona o azylu (viz například rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, publikovaný pod 1849/2009 Sb. NSS) je vyhrazena pouze pro nejvážnější a bezprostředně hrozící ohrožení jeho života a zdraví.

Vzhledem k tomu, že Krajský soud v Brně uvážil o otázce možného naplnění podmínek pro přiznání doplňkové ochrany stěžovateli způsobem, který z hlediska zákona neobstojí, Nejvyšší správní soud naznal, že je naplněn kasační důvod ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Proto mu nezbylo než napadený rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1, věta první před středníkem s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí ve věci (§ 110 odst. 3, věta první s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. srpna 2013

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu